

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/111/2022
Identifikačné číslo spisu:	4414217230
Dátum vydania rozhodnutia:	31.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:4414217230.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovvej v spore žalobcu K. K., narodeného XX. V. XXXX, R. U., N. XXXX/X, zastúpeného advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária Timoranská & Štofková s.r.o., Nové Zámky, Pribinova 9, IČO: 36 813 401, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 4C/208/2014, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 20. januára 2022 sp. zn. 8Co/246/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovanej proti časti výroku I., ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorý žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 108 000 eur, z a m i e t a.

Napadnutý rozsudok v časti výroku I., ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania zo sumy 108 000 eur vo výške 5,15 % od 27.08.2020 do zaplatenia a vo výroku o nároku na náhradu trov konania, z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia v r a c i a odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky rozsudkom (v poradí druhým) sp. zn. 4C/208/2014-217 zo dňa 09. septembra 2019 výrokom I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 108 000 eur s 5,25 % úrokom z omeškania ročne od 09. augusta 2014 do zaplatenia, to všetko do troch dní po právoplatnosti rozsudku. Výrokom II. súd vo zvyšku žalobu zamietol. Výrokom III. priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

1.1. Žalobca sa žalobou zo dňa 22. augusta 2014 domáhal zaplatenia sumy 108 000 eur s 5,25 % úrokom z omeškania od 11. marca 2014 do zaplatenia z titulu náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci. Žalobu odôvodnil tým, že dňa 31. decembra 2012 bola vykonaná dražba, v ktorej bol žalobcovi udelený príklep za najvyššie podanie vo výške 108 000 eur. Dražba sa týkala nehnuteľnosti

nachádzajúcej sa v kat. úz. C. J.Ý., vedenej na LV č. XXXX ako parcela registra C č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere 914 m² spolu s domom súp. č. XX a parcela registra C č. XXX/X - záhrada o výmere 117 m². V deň dražby bola na účet exekútora JUDr. Emila Vančíka v exekučnom konaní sp. zn. EX 30/2012 zložená zábezpeka v sume 54 000 eur a dňa 31. januára 2013 v sume 54 000 eur ako doplatok najvyššieho podania. Súdny exekútor mal následne podať na súd návrh na schválenie príklepu. Okresný súd Nové Zámky v konaní sp. zn. 10Er/608/2012, EX 30/2012, uznesením z 02. októbra 2013 rozhodol tak, že príklep neschválil, a to z toho dôvodu, že súdny exekútor pri vykonávaní úkonov v exekučnom konaní pochybil, keď nedoručil upovedomenie o spôsobe vykonania exekúcie záložnému veriteľovi, nedoručil mu ani dražobnú vyhlášku, okrem toho sa dopustil viacerých iných pochybení, ktoré mali za následok neschválenie príklepu udeleného pri dražbe nehnuteľností. Takto vlastnícke právo k nehnuteľnostiam na vydražiteľa, t. j. na žalobcu neprešlo a súdny exekútor žalobcovi nevrátil ani sumu 108 000 eur, ktorú mu žalobca poskytol. Žalobca nemal záujem o účasť na ďalšej dražbe a trval na vrátení sumy 108 000 eur. Výzvou z 05. decembra 2013 vyzval súdneho exekútora JUDr. Emila Vančíka a tiež žiadal zastupujúcu exekútorku JUDr. Paulu Pelánekovú, aby mu oznámila, v akom štádiu sa vec nachádza a či je možné finančné prostriedky žalobcovi vrátiť. Ďalší zastupujúci exekútor JUDr. Jozef Kapronczai listom z 13. januára 2014 žalobcovi oznámil, že na žiadnom z depozitných účtov súdneho exekútora JUDr. Vančíka sa nenachádza suma finančných prostriedkov, z ktorej by bolo možné právny nárok žalobcu uspokojiť. Dňa 08. januára 2014 žalobca podal trestné oznámenie pre podozrenie spáchania trestného činu sprenevery a dňa 03. júna 2014 vyšetrovateľ začal trestné stíhanie. Súdny exekútor JUDr. Vančík mal od 28. januára 2013 pozastavený výkon exekútorského úradu, pričom mu bola ustanovená zástupkyňa JUDr. Paula Peláneková, ktorá návrh na schválenie príklepu doručila tunajšiemu súdu 09. júla 2013.

1.2. Dňa 04. marca 2014 podal žalobca návrh žalovanej na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Žalovaná mu dňa 06. augusta 2014 oznámila, že jeho nárok neuznáva a žiadosti nevyhovuje pre nesplnenie podmienok vzniku nároku na náhradu škody, až následne žalobca podal žalobu na súd. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní uviedol, že boli splnené všetky procesné aj hmotnoprávne podmienky v zmysle zák. č. 514/2003 Z. z. Poukázal na obsah žaloby ako aj doklady, ktoré boli do spisu doložené. Žalobca vynaložil finančné prostriedky v nemalej výške na nehnuteľnosť, ktorú chcel získať v dražbe, ale nehnuteľnosť nezískal, pretože nesprávnym postupom exekútora sa dostal do takej situácie, že sa nedomohol ani nehnuteľnosti a neboli mu vrátené ani finančné prostriedky. Žalovaná sa bránila len odkazom na nález ústavného súdu, v ktorom dôvodila, že len v prípade, ak žalobca preukáže, že sa nevie domôcť svojho práva, najprv v súdnom konaní voči exekútorovi, potom následne v exekučnom konaní voči nej, až v tom prípade by sa mohol domáhať náhrady škody voči štátu. Je síce otáznosť, že či by sa mohol domáhať náhrady škody voči štátu, ak by mal právoplatný rozsudok voči súdnemu exekútorovi a či by sa nejednalo o duplicitné uplatnenie práva.

1.3. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku v bode 29. uviedol, že za škodu spôsobenú súdnym exekútorom pri výkone exekučnej činnosti, ktorý je v postavení verejného činiteľa, ktorý mu priznáva exekučný poriadok, zodpovedá vedľa štátu rovnako sám exekútor, a to za podmienok uvedených v § 33 ods. 1 Exekučného poriadku. Závisí výlučne na rozhodnutí poškodeného, či bude náhradu škody požadovať podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov alebo či predmetný nárok bude uplatňovať priamo od exekútora podľa § 33 ods. 1 Exekučného poriadku (odsek 29. rozhodnutia Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8Co/327/2016). Ďalej podľa záverov odvolacieho súdu môže byť žalovaná pasívne legitimovaná v konaní až vtedy, ak žalobca nemohol dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto tento prospech získal a je povinný ho vydať, t. j. voči súdnemu exekútorovi. Nárok na náhradu škody od štátu si môže žalobca úspešne uplatniť až vtedy, ak preukáže, že sa bezúspešne domáhal vydania bezdôvodného obohatenia od súdneho exekútora.

1.4. Ešte pred doručením rozhodnutia odvolacieho súdu bol na majetok dlžníka JUDr. Emila Vančíka, t. j. bývalého súdneho exekútora, uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 29OdK/96/2018 zo dňa 08. novembra 2018 vyhlásený konkurz. Zároveň bol dlžník oddĺžený tak, že bol zbavený všetkých dlhov, ktoré môžu byť uspokojené iba v konkurze. S poukazom na vyššie citované zákonné ustanovenia mal súd za to, že pohľadávka žalobcu voči súdnemu exekútorovi sa stala nevymáhateľnou v rozsahu, v ktorom súd zbavil JUDr. Emila Vančíka dlhov. Po vyhlásení konkurzu súd bez zbytočného odkladu zastaví konanie, v ktorom sa uplatňuje pohľadávka, ktorá môže byť uspokojená iba v konkurze, alebo sa

považuje za nevymáhateľnú, na majetok podliehajúci konkurzu nemožno počas konkurzu začať ani viesť exekučné konanie, alebo iné obdobné vykonávacie konanie. Súd po oboznámení sa s novými okolnosťami, ktoré v konaní nastali, po rozhodnutí tak prvoinštančného ako aj druhoinsančného súdu, dospel k tomu názoru, že nárok žalobcu voči súdnemu exekútorovi vyhlásením konkurzu na jeho majetok, sa stal nevymáhateľným. Voči súdnemu exekútorovi nie je možné viesť súdne ani exekučné konanie, pričom žalobcovi nezostáva iná možnosť, ako si svoj nárok uplatniť prihláškou v konkurznom konaní, ak správca zistí majetok dlžníka, ktorý by mohol v konkurznom konaní speňažiť. V prípade, ak k zisteniu takéhoto majetku nepríde, konkurzné konanie sa zruší, pričom však dlžník zostane zbavený všetkých svojich dlhov. Odvolací súd v odseku 35. svojho rozhodnutia poukázal na to, že žalobca doposiaľ nepreukázal v konaní súdu prvej inštancie, že sa bezúspešne domáhal vydania bezdôvodného obohatenia od súdnemu exekútora.

1.5. Podľa názoru súdu prvej inštancie sa jednalo o zjavné zneužitie postavenia súdnemu exekútora ako predstaviteľa štátnej a verejnej moci, ktorý aj keď mal vedomosť o tom, že bude vyčiarknutý zo zoznamu súdnych exekútorov, napriek tomu prevzal od žalobcu finančnú hotovosť vo výške 108 000 eur. Keďže súdny exekútor konal ako predstaviteľ štátnej moci, sa dopustil hrubého zneužitia svojej kompetencie, sám už nezodpovedá za svoje dlhy z toho dôvodu, že podal návrh na vyhlásenie konkurzu na svoj majetok, čomu bolo aj vyhovené, nezostávalo súdu nič iné, ako žalobcovi kompenzovať jeho stratu tým, že súd zaviazal štát na úhradu škody, ktorú spôsobil žalobcovi súdny exekútor. Na základe uvedených skutočností možno konštatovať, že súdny exekútor počas výkonu svojej činnosti prevzal od žalobcu žalovanú sumu 108 000 eur titulom ceny nehnuteľností, ktoré mal žalobca nadobudnúť prostredníctvom dražby. V konaní bolo nesporne preukázané, že žalobca reálne predmetné finančné prostriedky súdnemu exekútorovi poskytol, čo bolo preukázané výpismi z účtu žalobcu ako aj potvrdením Slovenskej sporiteľne a.s. o vložení sumy v prospech účtu súdnemu exekútora. Je nepochybné aj to, že na účtoch súdnemu exekútora už v marci 2013 nebolo toľko prostriedkov, že by bolo možné vloženie hotovosť žalobcovi vrátiť. Predmetné skutočnosti nespochybňovala ani žalovaná. Na druhej strane je však potrebné zobrať do úvahy aj skutočnosť, že žalobca sa zrejme bezúspešne domáhal svojho uplatneného práva v konkurznom konaní a v tomto prípade práve podľa zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov je štát tou povinnou osobou, ktorá znáša zodpovednosť za pochybenie súdnemu exekútora ako vykonávateľa štátnej moci. Z toho dôvodu súd, ak mal ochraňovať porušené práva žalobcu v kontexte spravodlivosti, tak zaviazal štát - žalovanú k náhrade škody, pretože úlohou súdu je ochraňovať porušené práva strán sporu, v tomto prípade žalobcu. Žalobca je fyzická osoba, ktorá sa sedem rokov nevie domôcť peňazí, ktoré poskytol exekútorovi a za ktoré mal nadobudnúť nejakú protihodnotu, a to nehnuteľnosti, s prihladením na osobitosti tohto prípadu, pričom je zrejmé, ako už súd konštatoval, že od súdnemu exekútora si nebude môcť žalobca vymôcť žiadne finančné prostriedky a s prihladením na právnu istotu a právnu vymožitelnosť, súd zaviazal žalovanú k náhrade škody pre žalobcu v plnom rozsahu.

1.6. Žalobca si uplatnil aj úrok z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo žalovanej sumy, a to od 11. marca 2014 do zaplattenia. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobca podal návrh na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody žalovanej 04. marca 2014 a žalovaná žalobcovi oznámila, že žiadosti nebolo vyhovené, listom zo 06. augusta 2014, ktorý bol doručený právnenému zástupcovi žalobcu dňa 08. augusta 2014. Takto žalovanej začala plynúť lehota omeškania od 09. augusta 2014, teda nasledujúcim dňom po oznámení bezúspešného vyhovenia jeho nároku žalovanou. Úroková sadzba ku dňu 09. augusta 2014 činila 0,25 % podľa úrokovej sadzby ECB a žalobca má nárok na úrok z omeškania vo výške základnej úrokovej sadzby ECB + 5 percentuálnych bodov, čo činí 5,25 %. Z toho dôvodu súd žalobcovi úrok z omeškania priznal nie odo dňa, keď bola žalovanej doručená žiadosť o náhradu škody, ale odo dňa oznámenia, že žalovaná neuspokojila nárok žalobcu na náhradu škody a vo zvyšku uplatneného úroku z omeškania pred týmto dňom súd žalobu zamietol.

2. Proti vyššie uvedenému rozsudku podala odvolanie žalovaná. Krajský súd v Nitre rozhodol rozsudkom (v poradí druhým) zo dňa 20. januára 2022 sp. zn. 8Co/246/2019-306 tak, že výrokom I. rozsudok súdu prvej inštancie v časti, v ktorej bola žalovaná povinná zaplatiť žalobcovi sumu 108 000 eur, potvrdil a v časti, v ktorej bola zaviazaná zaplatiť 5,25 % úrok z omeškania ročne od 09. augusta 2014 do zaplattenia zmenil tak, že žalovaná je povinná zaplatiť úrok z omeškania zo sumy 108 000 eur vo

výške 5,15 % od 27. augusta 2020 do zaplattenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia a vo zvyšku požadovaného úroku z omeškania žalobu zamietol. Výrokom II. žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorého nároku rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

2.1. V odôvodnení rozsudku konštatoval, že pohľadávka, ktorú má žalobca voči JUDr. Vančíkovi, sa stala kvôli vyhláseniu konkurzu rozhodnutím Okresného súdu Nitra 29OdK/96/2018 zo dňa 08. novembra 2018 úplne nevymáhateľnou a zároveň je zrejme aj skutočnosť, že žalobcova pohľadávka vo výške 108 000 eur, ktorú v inom konaní prihlásil do konkurzu, nebola ani čiastočne splnená, nakoľko dňa 27. augusta 2020 došlo oznámením správcu zverejneným v Obchodnom vestníku k zrušeniu konkurzu dlžníka z dôvodu, že konkurzná podstata nepokryje náklady konkurzu (§ 167v ods. 1 ZKR). Je teda zrejme, že právo žalobcu na zaplattenie 108 000 eur - titulom vydania bezdôvodného obohatenia proti dlžníkovi JUDr. Vančíkovi sa stalo fakticky nevymáhateľným, v dôsledku čoho možno konštatovať, že na strane žalobcu došlo k vzniku škody a zároveň tým aj k splneniu predpokladu pre vznik zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 541/2003 Z. z. Na základe uvedeného sa odvolací súd stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, že je daný nárok žalobcu na náhradu škody voči žalovanej. Rovnako tak sa odvolací súd nemohol stotožniť s odvolacou argumentáciou žalovanej, že podanie prihlášky do konkurzného konania nie je samé o sebe právne relevantné uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia. Je tomu tak preto, že po vyhlásení konkurzu na majetok dlžníka JUDr. Vančíka už žalobca nemal inú možnosť domáhať sa voči nemu vyplatenia svojej pohľadávky (z titulu bezdôvodného obohatenia) vo výške 108 000 eur, pretože procesnoprávnym účinkom vyhlásenia konkurzu je, že uvedená pohľadávka nemôže byť vymáhaná inak ako v konkurznom konaní a zároveň skutočnosť, že podľa štvrtej časti ZKR je, že súd je povinný bez zbytočného odkladu, konania, v ktorých sa uplatňuje pohľadávka, ktorá môže byť uspokojená iba v konkurze (§ 166a) alebo sa považuje za nevymáhateľnú (§ 166b), zastaviť (§ 167e ods. 1 ZKR).

2.2. Odvolací súd sa v bode 22. odôvodnenia vysporiadal s námietkou žalovanej týkajúcou sa konania exekútora, ktoré malo byť posúdené ako exces. Podľa názoru odvolacieho súdu žalovanej nič nebránilo v tom, aby skutkové tvrdenia uplatnené až v odvolacom konaní, že konanie súdneho exekútora spočívajúce v ponechaní si peňažných prostriedkov (žalobcu vo výške 108 000 eur) na vlastné účely a potreby je nutné považovať za exces a nie za nesprávny úradný postup, uplatnil už v konaní pred súdom prvej inštancie. Z obsahu spisového materiálu odvolací súd zistil, že uvedené skutkové tvrdenia, že konanie súdneho exekútora je excesom a nie nesprávnym úradným postupom žalovanou v konaní pred súdom prvej inštancie ako procesná obrana uplatnené neboli, nakoľko žalovaná pred súdom prvej inštancie ani nepopierala, že konanie súdneho exekútora nie je nesprávnym úradným postupom; naopak argumentoval len tým, že pre vznik zodpovednosti štátu za škodu neboli naplnené všetky zákonné predpoklady, a to vznik škody z dôvodu, že žalobca je najskôr povinný sa domáhať voči zodpovednostnému subjektu nároku z bezdôvodného obohatenia. V danom prípade je nevyhnutné konštatovať, že skutkové tvrdenia, ktoré žalovaná uplatnila až v odvolacom konaní je potrebné považovať za novoty (nepatriace pod zákonné výnimky podľa § 366 CSP) resp. za skutkové tvrdenia, ktoré ak by žalovaná uplatnila v konaní pred súdom prvej inštancie mohli mať vplyv na rozhodnutie vo veci samej a zároveň ich uplatnením pred súdom prvej inštancie by k nim žalobca mohol zaujať procesnú obranu. Predkladanie ďalších resp. úplne nových skutkových tvrdení ako novôt v odvolacom konaní je preto v prejednávanom prípade neprípustné a zároveň na takéto skutkové tvrdenia odvolací súd nemôže prihliadnuť.

2.3. Odvolací súd teda považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti nároku žalobcu na náhradu škody voči štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. vo výške 108 000 eur za správne a v tejto časti odvoláciu argumentáciu žalovanej za nedôvodnú. Odvolací súd k odvolacím námietkam žalobcu zdôraznil, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.

2.4. Odvolací súd sa nestotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie v časti úrokov z omeškania, keď mal za to, že nesprávne určil výšku úrokovej sadzby podľa ECB, pretože ak naviazal začiatok úročenia ku dňu 09. augusta 2014, úroková sadzba podľa ECB činila 0,15 % + 5 percentuálnych bodov, čo predstavuje úrok vo výške 5,15 %, ako uviedla žalovaná. Odvolací súd však na základe vyššie uvedeného považoval za nevyhnutné zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa úrokov

z omeškania, a to tak, že v súlade s ustanovením § 16 ods. 4 zákona (posledná veta) č. 514/2003 Z. z. určil počiatok omeškania ku dnu zrušenia konkurzu podľa § 167v ZKR, t. j. ku dňu 27. augusta 2020 (ku dňu nasledujúcim po dni zverejnenia oznámenia správcu v Obchodnom vestníku o zrušení konkurzu). Úroková sadzba podľa ECB ku dňu 27. augusta 2020 predstavovala 0,0 % + 5 percentuálnych bodov (§ 3 nariadenie vlády SR č. 87/1995 Z. z.) čo v konečnom dôsledku predstavuje úrok z omeškania vo výške 5,00 %. Vo zvyšku odvolací súd žalobu zamietol.

3. Proti vyššie uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná. Prípustnosť dovolania vyvodila z ust. § 420 písm. f) CSP, teda z dôvodu, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Rozsudok napadla v časti, ktorou odvolací súd potvrdil rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č. k. 4C/208/2014-217 zo dňa 09. septembra 2019, o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi náhradu majetkovej škody vo výške 108 000 eur, čiastočne zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v časti úrokov z omeškania tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť úrok z omeškania vo výške 5,15 % od 27. augusta 2020 do zaplatenia a zároveň žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Rozsudku odvolacieho súdu žalovaná vytkla zjavnú neodôvodnenosť a arbitrárnosť, pričom dôvody, na ktorých je založené rozhodnutie odvolacieho súdu sú jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti.

3.1. Žalovaná odvolaciu súd vytkla, že sa v bode 22. svojho odôvodnenia riadne nevysporiadal s námietkou žalovanej, že konanie exekútora je nutné považovať za exces, keďže to považoval za novotu, ktorá nespĺňa podmienky uvedené v § 366 CSP. Žalovaná argumentáciou ohľadom excesu priamo reagovala na rozsudok súdu prvej inštancie, ktorý napriek skutočnosti, že v čase vydania odvolaním napadnutého rozsudku neboli splnené podmienky pre zodpovednosť žalovanej za škodu, v bode 37. deklaroval odklon od rozhodovacej praxe vyšších súdov, pričom tento odôvodnil „zjavným zneužitím postavenia súdneho exekútora“ a „hrubým zneužitím jeho kompetencií.“ Bol to teda súd prvej inštancie, ktorý svoje rozhodnutie založil na konštatovaní o zjavnom/hrubom zneužití kompetencií súdnym exekútorom, ktoré závery žalovaná mohla spochybniť prvýkrát až v podanom odvolaní. Bolo potrebné rozlišovať medzi nesprávnym úradným postupom, za ktorý zodpovedá štát a postupom nesúcim znaky excesu, za ktorý štát nemôže niesť zodpovednosť.

3.2. Žalovaná ďalej uviedla, že argumentácia uvedená v odvolaní dotýkajúca sa excesu súdneho exekútora, nepredstavovala skutkové tvrdenia, ale právnu argumentáciu, ktorá bola reflexiou na právne závery prijaté súdom prvej inštancie v čase, keď existoval dôvod pre zamietnutie žaloby z dôvodu nepreukázania nevyhnutnosti pohľadávky od súdneho exekútora. Súdny exekútor namietaným postupom v predmetnom konaní nekonal ako orgán verejnej moci a ani v rámci činnosti štátneho orgánu, ale sledoval výlučne vlastné záujmy. Na podporu argumentácie ohľadom nevyhnutnosti rozlišovania medzi nesprávnym úradným postupom a excesom poukázala žalovaná na uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo/27/2016 zo dňa 29. novembra 2016 a uznesenie NS ČR sp. zn. 28Cdo/2699/2010 zo dňa 15. júna 2011.

3.3. Dovolateľka poukázala na rozpornosť v časti uloženej povinnosti zaplatiť úroky z omeškania, kedy odvolací súd vo výroku zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 5,15 % od 27. augusta 2020, avšak v odôvodnení uviedol úrok 5 % (vychádzal z úrokovej sadzby ku dňu 27. augusta 2022). V situácii, keď vo výroku rozhodnutia odvolací súd uložil žalovanej zaplatiť úrok z omeškania vo výške 5,15 %, naproti tomu v odôvodnení napadnutého rozhodnutia (správne) ustálil výšku úroku z omeškania na 5 %, je jeho rozhodnutie v tomto smere rozporuplné, nekonzistentné a logicky aj neodôvodnené a arbitrárne, čím je naplnený dovolací dôvod v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP.

3.4. Záverom dovolateľka navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. K podanému dovolaniu sa vyjadril prostredníctvom svojho právneho zástupcu žalobca. Navrhol dovolanie zamietnuť v zmysle ust. § 448 CSP a priznať mu plnú náhradu trov dovolacieho konania. K tvrdeniu, že odvolací súd sa nevyjadril k podstatnej námietke žalovanej žalobca uviedol, že celým konaním sa viedla jediná námietka žalovanej, smerujúca k tomu, že si môže žalobca uplatniť svoj nárok voči žalovanej len v prípade, ak preukáže nemožnosť dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia priamo od súdneho exekútora (nález ÚS SR II. ÚS 165/2012). K argumentácii

o tom, že škoda žalobcovi mohla vzniknúť až po tom, čo by preukázal neúspešné vymoženie pohľadávky od súdneho exekútora, žalobca produkoval v konaní dôkazy o nevymožiteľnosti pohľadávky od súdneho exekútora. Vyhlásenie konkurzu na majetok exekútora už bol len dôsledok skôr tvrdenej nemajetnosti a platobnej neschopnosti súdneho exekútora. Žalobca je názoru, že vykonal všetky úkony, ktoré za účelom zabezpečenia uspokojenia svojej pohľadávky priamo od súdneho exekútora bolo možné od neho požadovať. Žalobca zastával názor, že konanie exekútora, ktoré malo niest' podľa žalovanej znaky excesu, je skutkové tvrdenie, ktoré žalovaná v konaní mohla tvrdiť a preukazovať, žiadne dokazovanie sa na túto otázku nevedlo a žalovaná vzniesla túto námietku až v odvolacom konaní. Z vykonaného dokazovania bolo zrejmé, že už v čase, kedy po vykonanej dražbe exekučný súd neudelil príklep, a teda bolo zrejmé, že žalobca nehnuteľnosti nenadobudol, neboli na účte súdneho exekútora finančné prostriedky. Primárne žalobca mal záujem nadobudnúť nehnuteľnosť, za ktorú v dražbe zaplatil a samotná skutočnosť, že sa nestal vlastníkom nehnuteľnosti, bola dôsledkom toho, že pre exekútorom spôsobené procesné chyby v procese realizovanej dražby súd neudelil príklep. Išlo teda o nesprávny postup súdneho exekútora pri výkone exekučnej činnosti.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP), a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 2 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je prípustné a čiastočne aj dôvodné.

6. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolaťel'a vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolaťel' vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Časť výroku I., ktorou odvolací súd vo zvyšku požadovaného úroku z omeškania žalobu zamietol, nebola stranami sporu napadnutá a zostáva nedotknutá.

7. Dovolaťel'ka uplatnila dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel' uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Prípustnosť dovolania podľa ust. § 420 písm. f) CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) žalovaná videla v tom, že sa v bode 22. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu riadne nevysporiadal s námietkou žalovanej, že konanie exekútora je nutné považovať za exces, keďže to považoval za novotu, ktorá nespĺňa podmienky uvedené v § 366 CSP. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na konštatovaní o zjavnom/hrubom zneužití kompetencií súdnym exekútorom, ktoré závery žalovaná mohla spochybniť prvýkrát až v podanom odvolaní. Bolo potrebné rozlišovať medzi nesprávnym úradným postupom, za ktorý zodpovedá štát a postupom nesúcim znaky excesu, za ktorý štát nemôže niest' zodpovednosť. Žalovaná ďalej uviedla, že argumentácia uvedená v odvolaní dotýkajúca sa excesu súdneho exekútora, nepredstavovala skutkové tvrdenia, ale právnú

argumentáciu, ktorá bola reflexiou na právne závery prijaté súdom prvej inštancie v čase, keď existoval dôvod pre zamietnutie žaloby z dôvodu nepreukázania nevymožiteľnosti pohľadávky od súdneho exekútora. Súdny exekútor namietaným postupom v predmetnom konaní nekonal ako orgán verejnej moci a ani v rámci činnosti štátneho orgánu, ale sledoval výlučne vlastné záujmy.

10. Právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu tvoriacich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 CSP a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko, Hiro Balani c. Španielsko, Georgiadis c. Grécko, Higgins c. Francúzsko).

11. K námietke nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu v časti žalovanou tvrdeného excesu dovolací súd uvádza, že táto nie je dôvodná. Odvolací súd sa vysporiadal s argumentáciou dovolateľky dostatočne v bode 22. odôvodnenia, na ktoré dovolací súd v celom rozsahu odkazuje. Podľa názoru odvolacieho súdu žalovanej nič nebránilo v tom, aby skutkové tvrdenia uplatnené až v odvolacom konaní, že konanie exekútora spočívajúce v ponechaní si peňažných prostriedkov na vlastné účely treba považovať za exces a nie za nesprávny úradný postup uplatnil v konaní pred súdom prvej inštancie. Dovolací súd preštudujúci obsah celého spisu uvádza, že žalovaná v konaní na súde prvej inštancie po celý čas zotrvala na argumentácii, že nárok na náhradu škody v súdnom konaní podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. môže byť úspešne uplatnený voči štátu až vtedy, ak nemožno dosiahnuť uspokojenie pohľadávky z dôvodu bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto tento prospech získal a je povinný ho vydať. Konštatoval, že až do schválenia konečného rozvrhu výťažku z konkurznej podstaty a právoplatného skončenia konkurzu ani nebude možné ustálenie konkrétnej výšky škody (vyjadrenie žalovanej zo dňa 21. januára 2019). Zástupca žalovanej zotrval vo svojej argumentačnej línii aj na pojednávaní konanom dňa 09. septembra 2019, kde uviedol, že žalobca nepreukázal vznik škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. V žiadnom zo svojich vyjadrení neargumentoval tým, že konanie súdneho exekútora by mohlo mať znaky excesu, naopak zotrval na argumentácii nesprávneho úradného postupu súdneho exekútora, ktorý nenamietal.

12. Dovolací súd sa rovnako tak nestotožnil s ďalšou námietkou žalovanej, v zmysle ktorej uviedol, že argumentácia uvedená v odvolaní dotýkajúca sa excesu súdneho exekútora, nepredstavovala skutkové tvrdenia, ale právnu argumentáciu, ktorá bola reflexiou na právne závery prijaté súdom prvej inštancie v čase, keď existoval dôvod pre zamietnutie žaloby z dôvodu nepreukázania nevymožiteľnosti pohľadávky od súdneho exekútora.

13. Riešenie skutkovej otázky (questio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Pri riešení takejto otázky sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť, či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (questio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie

predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, resp. aj 7Cdo/99/2018). Skutočnosť, či konanie exekútora malo znaky excesu je skutková otázka, ide o tvrdenie, ktoré žalovaná mohla využiť v konaní na súde prvej inštancie a na jeho podklade mohlo byť realizované dokazovanie za účelom ďalšieho zisťovania. Pokiaľ odvolací súd posúdil túto argumentáciu ako novoty, ktoré nespĺňajú podmienky v zmysle ust. § 366 CSP, postupoval správne.

14. V súlade ust. § 153 ods. 1 CSP strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Sporové konanie sa spravuje zásadou koncentrácie konania, ktorej účelom je zabrániť tomu, aby strany zdržiavali spor neskoro vykonanými procesnými úkonmi. V zmysle ust. § 366 CSP môže odvolateľ uplatniť nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany (teda v prvej inštancii nepredložené) iba v obmedzenom rozsahu a iba do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

15. Dovolací súd v tejto súvislosti musí zohľadniť a poukázať aj na časový rámec a priebeh celého konania, v ktorom žalobca podal žalobu dňa 22. augusta 2014, ktorou si voči Slovenskej republike, Ministerstvu spravodlivosti SR uplatnil nárok na náhradu škody vo výške 108 000 eur. Prvý rozsudok súdu prvej inštancie bol uznesením odvolacieho súdu sp. zn. 8Co/327/2016-124 zo dňa 20. septembra 2018 zrušený s tým, že pokiaľ má žalobca pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto ho získal -súdnemu exekútorovi, resp. kým nepreukázal bezúspešné domáhanie sa vydania tohto obohatenia (ak táto bezúspešnosť nebola ním zavinená), nie je daný základný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu podľa citovaného zákona, a to existencia samotnej škody. Súd prvej inštancie ako aj odvolací súd správne zohľadnili vo svojich rozhodnutiach aj nové okolnosti a tými bolo vyhlásenie konkurzu uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 29OdK/96/2018 zo dňa 08. novembra 2018, zároveň bol dlžník oddĺžený tak, že bol zbavený všetkých dlhov, ktoré môžu byť uspokojené iba v konkurze. Pohľadávka žalobcu vo výške 108 000 eur, ktorú si prihlásil do konkurzu, nebola ani čiastočne uspokojená, nakoľko dňa 27. augusta 2020 došlo oznámením správcu zverejneným v Obchodnom vestníku k zrušeniu konkurzu dlžníka z dôvodu, že konkurzná podstata nekryje náklady konkurzu (§ 167v ods. 1 ZKR). Z pohľadu žalobcu sa tak stala fakticky nevymáhateľnou, v dôsledku čoho možno konštatovať, že na strane žalobcu došlo k vzniku škody a tým aj splneniu predpokladu pre vznik zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Dovolací súd sa s touto argumentáciou plne stotožňuje a prihliadnuc na konkrétne okolnosti prejednávaneho prípadu nemá odôvodneniu rozsudku odvolacieho súdu v tejto napadnutej časti čo vytknúť.

16. V čom ale vidí dovolací súd dôvodnosť podaného dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP je námietka týkajúca sa rozpornosti v časti uloženej povinnosti zaplatiť úroky z omeškania, kedy odvolací súd vo výroku zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 5,15 % od 27. augusta 2020, avšak v odôvodnení uviedol úrok 5 % (pričom vychádzal z úrokovej sadzby ku dňu 27. augusta 2022). V situácii, keď vo výroku rozhodnutia odvolací súd uložil žalovanej zaplatiť úrok z omeškania vo výške 5,15 %, naproti tomu v odôvodnení napadnutého rozhodnutia (správne) ustálil výšku úroku z omeškania na 5 %, naviac vychádzal z úrokovej sadzby ku dňu 27. augusta 2022, je jeho rozhodnutie v tomto smere nekonzistentné a logicky aj neodôvodnené, čím je naplnený dovolací dôvod v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP.

17. Porušením procesného práva dovolateľky na riadne odôvodnenie rozsudku v časti úrokov z omeškania odvolacieho súdu bolo porušené jej základné právo na spravodlivý proces vyplývajúce z čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, čo nesporne zakladá vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Z toho dôvodu dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v časti výroku I., ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania zo sumy 108 000 eur vo výške 5,15 % od 27. augusta 2020 do zaplatenia a vo výroku o nároku na náhradu trov konania a vec v rozsahu zrušenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

18. V novom rozhodnutí rozhodne súd o trovách pôvodného konania a trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.